

Uffeci communal Lumnezia / Gemeindeamt Lumnezia
Canzlia communal / Gemeindekanzlei
7144 Vella

Tel 081 920 60 00

Fax 081 920 60 18

e-mail: info@lumnezia.ch

www.lumnezia.ch

PROTOCOL RADUNONZA COMUNALA LUMNEZIA 15 DA DECEMBER 2017

2017/04

15 DA DECEMBER 2017
CANZLIA COMUNALA LUMNEZIA
Palus 32D, 7144 Vella

Gliesta da tractandas

1. Avertura ed elecziun dils dumbravuschs.....	2
2. Protocols	2
3. Preventiv dil quen annual 2018.....	2
4. Fixar il pei da taglia sin las entradas e sin la facultad 2018.....	5
5. Provediment d'aua per ils uclauns da Lumbrein	5
6. Parcadis publics el quartier Bual a Vella.....	7
7. Concessiun dretg da baghegiar el quartier Bual a Vella	8
8. Lescha per il manteniment dallas ovras da meglieraziun per la vischnaunca Lumnezia .	9
9. Varia.....	10

Protocol dalla radunonza communal Lumnezia (2017/04)

Datum: Venderdis, ils 15 da december 2017
 Liug: Halla plurivalenta dalla casa da scola Sutvitg 28E, 7144 Vella
 Cuoz: 20:00 – 21:45 uras
 Presents: 80 votantas e votants, 1 hosp
 Parsura: Duri Blumenthal, president communal
 Actuar: Marcus Cavegn, canzlist communal

Tractandas

1. Avertura ed elecziun dils dumbravuschs

Il president communal Duri Blumenthal arva la radunonza communal fagend beinvegni als presents. El constatescha, che la radunonza communal ei vegnida convocada ad uras conform allas determinaziuns digl artechel 44 ella constituziun dalla vischnaunca Lumnezia, aschia che la radunonza ei cumpetenta da prender conclus.

La radunonza communal approbescha la gliesta da tractandas digl 1. da december 2017 presentada dalla suprastonza communal senza far objecziuns.

Seschau perstgisar han

- Martin Capaul, Lumbrein, vicepresidente e suprastont dil departament communal per economia forestala;
- Gioni Capaul, Vattiz, suprastont dil departament communal per fatgs da baghegiar,;
- Rudolf Caduff, Cumbel, collavuratur dall'adminstraziun communal;
- Daniel Wolf, Vella, collavuratur dall'administraziun communal;
- Marcus Caduff, Morissen, deputau el Cussegl grond;
- Barbara De Giorgi, Vella.

La radunonza elegia dus dumbravuschs:

- Simon Derungs, Uors;
- Silvan Caduff, Morissen.

2. Protocols

1) Protocol radunonza communal 25 d'uost 2017 (2017/02)

2) Protocol radunonza communal 15 da settember 2017 (2017/03)

Ils protocols dallas duas davosas radunonzas communalas dils 25 d'uost 2017 e dils 15 da settember 2017 ein stai exponi ella canzlia communal e silla pagina d'internet dalla vischnaunca durant 30 gis.

Il president communal Duri Blumenthal constatescha, ch'igl ei buca vegniu inoltrau recuors en scret aschia ch'il protocol dalla radunonza communal dils 25 d'uost 2017 (2017/02) e dils 15 da settember 2017 (2017/03) valan sco approvai tenor art. 34 dalla constituziun dalla vischnaunca Lumnezia.

3. Preventiv dil quen annual 2018

Introducziun

Pervia dalla midada sil niev model armonisà da contabilitad (MAC2) ei igl entir plan da contos dalla contabilitad vegnius adattaus ed installaus da niev. Il preventiv dil quen annual 2018 ei vegnius elavuraus sin basa digl onn precedent cun risguardar las midadas. Tenor il niev model da quen vegnan las amortisaziuns sco era las premias dall'assicuranza da caussas repartidas sin mintga funcziun. Il MAC2 lubescha buca pli amortisaziuns supplementaras, aschia ch'igl ei buca pusseivel d'incrementar reservas tgeuas.

Per la gestiun da finanzas valan las determinaziuns dalla constituziun communal e specialmein era l'ordinaziun cantunala da finanzas per las vischnauncas relaschada dalla regenza ils 25 da settember 2012. Tenor quel cuntegn il budget

- a. ils cuosts ed ils recavs el quen economic
- b. las expensas e las entradas el quen d'investiziun

Il preventiv dil quen d'investiziun ei era d'approbar. Ei drova denton aunc mintgamai in credit da project, sche la summa survarga las cumpetenzas finanzialas dalla suprastonza communal.

Il president communal presenta summaricamein il quen economic. Ei vegn buca fatg menziuns leutier. Il quen d'investiziun vegn prelegius cun tuttas posiziuns.

La cumissiun da gestiun ha buca da far menziuns. Ella ha giu endamen ordavon cun la suprastonza communal e las adattaziuns ein vegnidus fatgas.

1) Quen economic cun ils cuosts ed il recav

Presentaziun e proposta

La suprastonza communal presenta il preventiv dil quen economic 2018 e propona d'approbar quel.

Cuosts totals	CHF 15'254'980.00
Recav total	CHF 15'382'400.00
Surpli da recav (gudogn)	CHF 127'420.00
L'atgna finanziaziun (cashflow) ei calculada cun	CHF 1'556'820.00

Vegnus risguardaus ei in pei da taglia sin las entradas e la facultad da 105 % dalla taglia cantunala semplia sin entrada e facultad. In sbassada dil pei da taglia ei buca prevedida, autramein fussen las investiziuns buca pusseivlas. Applicaus vegn il model da contabilitad harmonisau 2 – MAC2.

La cumissiun da gestiun recamonda d'approbar il preventiv pil quen economic 2018.

Conclus

La radunonza communal approbescha il preventiv da quen 2018 tenor proposta dalla suprastonza communal, che vegn era purtada dalla cumissiun da gestiun, cun cuosts da CHF 15'254'980 ed in recav da CHF 15'382'400, che resulta en in surpli da recav da CHF 127'420. Ella conceda cheutras il credit necessari per il quen economic.

2) Quen d'investiziun cun las expensas e las entradas

Presentaziun e proposta

La suprastonza communal presenta la gliesta dallas investiziuns prevedidas igl onn 2018

Quen d'investiziun (tenor secturs da survetsch)	Preventiv 2018	
	Expensas	Entradas
1 SEGIRTAD PUBLICA	700'000.00	168'000.00
1500 PUMPIERS	550'000.00	90'000.00
Niev local da pumpiers a Vattiz (planisaziun)	100'000.00	
Remplazzament auto cistiarna Cumbel	450'000.00	90'000.00
1610 DEFENSIUN MILITARA	150'000.00	78'000.00
Sanaziun stan da tir da catscha Bual, Vella (pegliaballas)	150'000.00	78'000.00
2 SCOLAZIUN E FORMAZIUN	500'000.00	0.00
2170 BAGHETGS DA SCOLA	500'000.00	0.00
Sanaziun casa da scola Vella (1. etappa)	500'000.00	

6	TRAFFIC	1'895'000.00	178'450.00
6150	<i>VIAS COMMUNALAS</i>	1'725'000.00	178'450.00
	Parcadis Bual Vella	200'000.00	
	Lavurs da cuvrida via Quadra - S. Bistgaun, Degen	200'000.00	
	Via e parcadis Parvalsauns, Vrin	300'000.00	
	Sanaziun via Curtgin Fontauna, Vella (incl. illuminaziun)	100'000.00	
	Fermada da posta e passapei Valgronda, Cumbel	425'000.00	119'000.00
	Remplazzament illuminaziun da vias LED (Vrin e Cumbel)	100'000.00	
	Aertura quartier Bual, Vella	200'000.00	59'450.00
	Aertura quartier Bual, Morissen	200'000.00	
6190	<i>MENASCHI TECNIC</i>	170'000.00	0.00
	Remplazzament vehichel communal Cumbel	170'000.00	
7	AMBIENT E PLANISAZIUN	3'415'000.00	208'700.00
7101	<i>PROVEDIMENT D'AUA</i>	1'325'000.00	80'000.00
	Pilotadi central pil provediment d'aua (1. etappa)	300'000.00	
	Sanaziun aquaduct Lumbrein-vitg (planisaziun)	100'000.00	
	Sanaziun tschaffadas d'aua uclauns Lumbrein (1. etappa)	600'000.00	
	Sanaziun provediment d'aua Naus, Morissen	200'000.00	
	Lingias d'aua quartier Bual, Vella	50'000.00	
	Lingias d'aua quartier Bual, Morissen	75'000.00	
	Taxa da colligiazion aquaduct		80'000.00
7200	<i>DISMESSA E PURIFICAZIUN DALL'AUA GENERALA</i>	130'000.00	0.00
	Tualetta publica Vignogn	50'000.00	
	Tualetta publica Lumbrein	80'000.00	
7201	<i>DISMESSA E PURIFICAZIUN DALL'AUA</i>	1'960'000.00	128'700.00
	Sanaziun serenera Cumbel/Morissen	1'350'000.00	
	Sistem da separaziun canalisaziun Degen	120'000.00	15'800.00
	Sistem da separaziun canalisaziun Rumein	100'000.00	
	Sistem da separaziun canalisaziun Morissen	180'000.00	32'900.00
	Sistem da separaziun canalisaziun Vella	160'000.00	
	Lingias da canalisaziun quartier Bual, Vella	25'000.00	
	Lingias da canalisaziun quartier Bual, Morissen	25'000.00	
	Taxa da colligiazion canalisaziun/serenera		80'000.00
8	ECONOMIA PUBLICA	1'785'000.00	885'000.00
8120	<i>MEGLIERAZIUNS DA STRUCTURA</i>	800'000.00	520'000.00
	Sanaziun ovra da meglieraziun Suraua (via nr. 2 e 3)	800'000.00	520'000.00
8200	<i>FORESTALESSER</i>	150'000.00	95'000.00
	Sanaziun vias d'uaul Vrin (Pardatsch)	70'000.00	40'000.00
	Sanaziun vias d'uaul Suraua (bova Seglias)	80'000.00	55'000.00

8400 <i>TURISSEM</i>	835'000.00	270'000.00
Baghetgs annex Zignaus, Vella (planisaziun)	20'000.00	
Plaz da tennis Vella	180'000.00	50'000.00
Punt da sugas Bigliel - Disla, Surcasti/Tersnaus	200'000.00	40'000.00
Novas purschidas Lag Davos Munts	70'000.00	
Extensiun rutas da bike	100'000.00	
Punt da sugas Greina, adattaziun senda	220'000.00	180'000.00
Participaziun Infra Mundaun SA, cumpart 2018	45'000.00	
Expensas quen d'investiziun	8'295'000.00	
Entradas quen d'investiziun		1'440'150.00
Surpli d'expensas quen d'investiziun		6'854'850.00

Conclus

La radunonza communal approbescha il preventiv per il quen d'investiziun 2018. Prevedidas ein expensas da CHF 8'295'000 ed entradas da CHF 1'440'150, aschia ch'ei seresulta in surpli d'expensas da CHF 6'854'850.

4. Fixar il pei da taglia sin las entradas e sin la facultad 2018

Proposta

La suprastonza communal propona in pei da taglia da 105 % dalla taglia cantunala sempla sin entrada e facultad per igl onn 2018. La vischnaunca preveda ualti biaras investiziuns ed ei fussi buca prudent da sbassar il pei da taglia. Quei sminuessi las pusseivladads da far las investiziuns necessarias. Finzialmein seigi la vischnaunca sin buna via.

La cumissiun da gestiun ei dil medem meini e sustegn la proposta.

Conclus

La radunonza communal decida cun gronda maioritad e senza cuntravusch da schar il pei da taglia communal per entrada e facultad tuttina sco igl onn 2017. Per igl onn 2018 vala in pei da taglia da 105 % dalla taglia cantunala sempla sin entrada e facultad.

5. Provediment d'aua per ils uclauns da Lumbrein

1) Project da baghegiar

2) Credit da CHF 1'700'000

Presentaziun

Il suprastont dil departament communal per traffic, ovras publicas ed ambient, Daniel Solèr, presenta il project da baghegiar pil provediment d'aua dils uclauns da Lumbrein.

- a. Il provediment d'aua da Lumbrein ed ils uclauns ei vegnius renovaus la davosa gada ils onns 1995/96, denton ein buca tuttas reparaturas vegnidas fatgas. Ils stabiliments corrispundan buca pli allas pretensiuns. Tenor ils rapports d'inspeziun digl Uffeci da victualias dil Grischun digl onn 2014 eisi necessari da sanar ils provediments d'aua Nussaus, S. Andriu, Pruastg, Silgin e Surin. Suenter che la situaziun dils provediments d'aua ein vegni intercuri ha il biro Cavigelli Ingenieure AG da Glion elavurau ina studia da sliigar il problem ed ha calculau ils cuosts prevesibels per la sanaziun. Ei vegneva quintau cun expensas da CHF 950'000. Cunquei ch'entginas fontaunas portan pauc aua ein vegnidas intercuridas variantas per anflar in meglier concept che sa garantir la segirtad dil provediment d'aua egl avegnir.

- b. Igl uffeci da construcziun bassa dil cantun Grischun ha sclariu, co la via cantunala dado Nussaus savess vegnir sanada e co ins savess tschaffar da niev la fontauna d'aua che sesanfla egl areal da quei terren instabil respectivamein co ins savess remplazzar quella fontauna. La periclitaziun dalla fontauna dado Nussaus selai buca evitar cun la sanaziun dalla via cantunala. Perquei eisi prevediu da desister da nezegiar quella fontauna per aua da beiber e da duvrar quella egl avegnir mo pli per ils buentadés denter Farglix e Danis. Consequentamein vegn omessa l'aua che vegn menada actualmein a Surin.
- c. Las tschaffadas existentas da fontaunas els uclauns ein schliatas e stuessen vegnir sanadas, denton stat il nez pigns en relaziun cun las expensas, cun quei che las fontaunas portan buca aua sufficienta. Perquei eisi stau necessari d'enduri in'otra sligiazion. Ina tala ei vegnida anflada cun la colligiazion vid il provediment d'aua da Vrin cun la fontauna a Cons. Quella fontauna ha ina surproducziun da rodond 250 l/min e savess curclar senza difficultad il diever d'aua a Surin, Pruastg e Silgin. Perquei ha la suprastanza communal decidu da perseguitar la varianta cun ina lingia da Vrin entochen Silgin ed ha surdau l'incarica al biro Cavigelli Ingenieure AG d'elaborar ina calculaziun per menar l'aua naven da Vrin a Surin, vinavon viers Pruastg, sur la punt da sugas entochen Silgin.
- d. Il biro Cavigelli Ingenieure AG da Glion ha elavurau in preproject per in niev provediment d'aua per ils uclauns da Lumbrein, suenter ch'igl ei vegniu constatau, che la gronda part dils stabiliments existents d'explotar aua da fontauna ein en decadenza e che las fontaunas portan per certs temps buca in quantum sufficient d'aua, e ch'ei dat plinavon conflics da diever cun auters stabiliments d'infrastructura. La disponibilitad da stizzar fiug ei vegnida examinada en quei connex. Prevedida ei la colligiazion dils singuls provediments d'aua dils uclauns da Lumbrein, da desister dallas fontaunas e dallas combras d'aua a Silgin, Pruastg e Surin e da duvrar fontaunas cun aua abundonta a Vrin e Nussaus.
- e. Tenor studia surluvrada da project duei il provediment d'aua dalla vart dretga dil Glogn vegnir segiraus cun retrer tut l'aua da Vrin. Il quantum d'aua ei sufficients per spisgentar il basegns da Vrin e dils uclauns da Surin entochen Silgin. Plinavon fuss ei pusseivel da tschaffar ulteriuras fontaunas d'aua a Patnein el vischinadi da Vrin. Las fontaunas existentas vegnessen messas ord funcziun cun excepziun da quella dalla Val da Pruastg.
- f. Las fontaunas a Stivalas duein vegnir sanadas, daferton ch'ei vegn desistiu dallas fontaunas digl Uaul da Suloms per il provediment d'aua dils uclauns. Quell'aua stat a disposiziun per ils buentadés dalla biestga. La lingia d'aua da Nussaus – S. Andriu vegn remplazzada. Sut Nussaus vegn installaus in pumpadi. La lingia da S. Andriu – Surin stat en funcziun.
- g. Ils cuosts dalla nova varianta ein vegni calculai cun CHF 1'700'000.00.
- h. Las lavurs duein vegnir exequidas en treis etappas.
1.	Il 2018 igl aquaduct da Vrin – Surin	CHF	600'000.00
2.	Il 2019 il provediment d'aua Pruastg Dado e Silgin	CHF	800'000.00
3.	Il 2020 la sanaziun dallas lingias S. Andriu e Nussaus	CHF	300'000.00
- i. Per la finanziaziun ein vegni garanti
1.	Subvenziuns federalas	CHF	386'300.00
2.	Subvenziuns cantunalas	CHF	348'300.00
3.	Contribuziuns dall'Assicuranza d'edificis dil Grischun	CHF	112'800.00
	Ei vonza cuosts restonts da	CHF	852'600.00
- j. La via cantunala dado Nussaus vegn sanada aschi gleiti che la lingia d'aquaduct da Vrin – Surin ei en funcziun, pia igl onn 2019.

- k. La suprastanza communal ha decidiu da surdar l'incarica per las lavurs d'inschignier alla firma Collenberg inschigniers S.c.r.l., Caplutta 8A, 7148 Lumbrin, cun la resalva che la radunanza communal approbeschi il project e concedi il credit necessari per il niev provediment d'aua dils uclauns da Lumbrin, cun la resalva che las subvenziuns empermessas vegnien concedidas e cun la resalva, che la lubientscha da baghegiar vegni concedida.

Proposta

La suprastanza communal propona d'approbar il project dil provediment d'aua per ils uclauns da Lumbrin e da conceder in credit da 1.7 milliuns francs.

Conclus

La radunanza communal decida cun gronda maioritad e senza cuntravusch d'approbar il project dil provediment d'aua per ils uclauns da Lumbrin e da conceder in credit da 1.7 milliuns francs.

6. Parcadis publics el quartier Bual a Vella

Introducziun

1) Project da baghegiar

Il 23 da zercladur 2017 ha la radunanza communal approbau la parcellaziun dil terren da baghegiar ed il project d'avertura per la secunda etapa dil quartier Bual a Vella. Tenor quel duein vegnir construi parcadis publics denter la via communal existenta e la via da quartier nova. Cul project duei vegnir sminuida la munconza da parcadis publics e descargada la munconza da parcadis era enteifer il vitg.

Il biro d'inschignier Clemens Arpagaus, Vella, ha elavurau il project da baghegiar ils parcadis publics el quartier Bual a Vella, che cumpren 40 plazs da parcar. Quel preveda ina construcziun cun scalems, quei che savess esser in impediment per rumir la neiv. Cunquei che la via communal ha ina gronda pendenza da 14 % ei quella construcziun necessaria, cunquei ch'ils parcadis astgan buca haver tonta pendenza per ch'ils autos leischnien buca giu igl unviern. Il project duei vegnir realisau la primavera 2018 en connex cun la via d'avertura per la secunda etapa dil quartier Bual.

2) Credit da CHF 400'000

Sin basa dalla calculaziun da cuosts fa la suprastanza communal la damonda per in credit da CHF 400'000 per il project da baghegiar parcadis publics el quartier Bual a Vella. Quels cuosts surpren la vischnaunca. Cun la firma Bergbahnen Piz Mundaun AG ei buca vegnida fatga ina cunvegnientscha per il diever. Quella vul eventualmein sanar siu parcadis sper la staziun da val dalla sutgèra Vella – Triel a Zignaus. Pli e pli biars jasters parcheschan el vitg. Ils parcadis publics a Bual duein levgiar en emprema lingia la situaziun el center dil vitg. Els duein era star a disposiziun per cumpensar il diever dalla piazza da glatsch Zignaus. Il terren da quella piazza ei en proprietad dalla firma Bergbahnen Piz Mundaun AG.

Conclus

La radunanza communal decida cun 64 vuschs e senza cuntravusch, cun constatar treis abstinenzas, d'approbar il project da baghegiar parcadis publics el quartier Bual a Vella e da conceder in credit da CHF 400'000.00.

7. Concessiun dretg da baghegiar el quartier Bual a Vella

▪ Daniel Camenisch e Rahel Lombris, Vignogn

Introducziun

- 1) La radunonza communal ha decidu ils 23-06-2017 dad arver quater plazs da baghegiar novs el quartier Bual a Vella. Tals ch'ein interessai d'acquistar in plaz en dretg da baghegiar han saviu inoltrar ina damonda corrispudenta.
- 2) Ils 14 da november 2017 han Daniel Camenisch e Rahel Lombris, che vivan en concubinad, fatg la damonda per in dretg da baghegiar sin la parcella P-7. Ei setracta dall'emprema parcella da surengiu, che sesanfla ella secunda etappa dil plan da quartier Bual, tenor il plan approbau dalla radunonza communal ils 23-06-2017.
- 3) Premissa per igl acquist ei d'ademplier las stipulaziuns tenor il reglament per dretgs da baghegiar dalla vischnaunca da Vella dils 17 da december 2008. Ils puncts essenzials secloman:
 1. Il dretg d'acquistar parcelas en dretg da baghegiar han famiglias
 - sche quei possibilitescha a quellas da prender domicil permanent a Vella,
 - sch'igl ei pusseivel sulettamein cheutras da segirar a liunga vesta il domicil a Vella.
 2. Il domicil da taglia sto esser ella vischnaunca Lumnezia.
 3. Ils interessents astgan buca haver in dretg ni aspectativas da retscheiver ina atgna parcella da baghegiar a Vella.
 4. Ils interessents astgan buca haver vendiu ina parcella da baghegiar enteifer ils davos 10 onns.
 5. Ils interessents astgan buca haver acquistau pli baul in dretg da baghegiar ni terren da baghegiar dalla vischnaunca da Vella.
- 4) Daniel Camenisch (*17/09/1984) e Rahel Lombris (*01/07/1990) adempleschan las premissas per conceder in dretg da baghegiar el quartier Bual a Vella.
- 5) Per quintar il tscheins annual pil dretg da baghegiar vala ina valeta da basa da CHF 70.00 / m² pil terren dalla parcella che sesanfla ella zona da habitar. La surfatscha dalla parcella che sa buca vegnir surbaghegiada pervia dallas prescripziuns da zonas vegn risguardada mo per 25 % per la quintaziun dil tscheins.
- 6) Ils cuosts d'avertura, che vegnan repartgi ella procedura da perimeter, cumprendan ina summa da CHF 182'398.00. L'interessenza privata cumpren 60 % da quels cuosts, pia CHF 109'438.80. Ei sedat aschia cuosts da ver CHF 50.00 / m² surfatscha impurtable. Ils cuosts d'avertura per mintga parcella da baghegiar sedat en proporziun cun la surfatscha impurtable dalla parcella. La surfatscha dalla parcella dil dretg da baghegiar vegn curregida cun eventuels transferiments dalla cefra da surbaghegiada.

Proposta

La suprastonza communal propona alla radunonza communal da conceder a Daniel Camenisch e Rahel Lombris il dretg da baghegiar sin l'emprema parcella da surengiu dalla secunda etappa d'avertura dil quartier Bual a Vella tenor plan approbau dalla radunonza communal ils 23 da zercladur 2017.

Conclus

La radunonza communal decida cun gronda maiortad e senza cuntravusch da conceder a Daniel Camenisch e Rahel Lombris, Sil Crest 3A, 7147 Vignogn, il dretg da baghegiar sin l'emprema parcella da surengiu dalla secunda etappa d'avertura dil quartier Bual a Vella tenor plan approbau dalla radunonza communal ils 23 da zercladur 2017. Sco basa pils contracts pil dretg da baghegiar valan il reglament dils 17 da december 2008 per ils dretgs da baghegiar dalla vischnaunca da Vella ella zona per indigens a Bual ed ils conclus dalla radunonza communal dils 23 da zercladur 2017.

8. Lescha per il manteniment dallas ovras da meglieraziun per la vischnaunca Lumnezia

Orientaziun

- a. Tenor il contract da fusiun denter las vischnauncas da Cumbel, Degen, Lumbrein, Morissen, Suraua, Vella, Vignogn e Vrin, unifichescha la vischnaunca fusiunada sia legislaziun aschispert sco pusseivel, sil pli tard denton enteifer in temps da maximal tschun onns. Entochen che quei ei succediu applichescha la vischnaunca transitoriamein per mintga vischinadi la legislaziun veglia. Da present valan las leschas d'ustria dallas anteriuras otg vischnauncas en quels vischinadis. Quellas leschas sebasan sin la lescha d'ustria per il cantun Grischun (LU) dils 7 da zercladur 1998 (DG 945.100).
- b. La suprastanza communal ha presentau il sboz dalla lescha unificada per il manteniment dallas ovras da meglieraziun per la vischnaunca Lumnezia ell'occorrenza d'informaziun che ha giu liug ils 24 d'october 2017. Martin Sgier, cau departament communal per agricultura Lumnezia, e Marcel Caduff, referendari dalla partiziun finanzas e persunal dall'administraziun communal, han explicau leu il sboz dalla lescha, ils plans dallas ovras da meglieraziun sco era il sboz dall'ordinaziun per il diever dallas vias d'alp, da funs e d'uaul cun vehichels a motor per la vischnaunca Lumnezia.
- c. Martin Sgier presenta alla radunonza communal il sboz dalla lescha, ch'ei vegnius surluvraus sin fundament dils votums ella radunonza d'orientaziun dils 24 d'october 2017 ed explichescha las midadas e las caussas ch'ei vegnidas sclaridas.
 - Las taxas da manteniment per las ovras da meglieraziun ein buca suttamessas all'obligaziun da pagar taglia federala sin valeta augmentada, cunquei ch'ei vegn buca exequi lavurs ordeifer la meglieraziun. Aschia ha l'administraziun da taglia federala priu posiziun.
 - Obligar objects temporars da pagar ina taxa da manteniment per ovras da meglieraziun ei buca necessari. Igl incasso per il diever ei reglaus en l'ordinaziun per dil diever da vias. Per las lubientschas da carrar ch'ei vegnidas concedidas ils davos onns agl Open Air Lumnezia ei buca vegniu incassau ina taxa. Pertuccont il manteniment ei vegniu pretendiu che la via vegni messa en uorden suenter il diever, quei ch'ei succediu cuntenteivlamein il davos onns. Ei ha buca dau ina adattaziun dil sboz dalla lescha.
 - Il sistem da reparter la quota dils cuosts da manteniment ch'ei da surprender dils proprietaris da beins immobiliars ei fetg divergents els otg vischinadis. Ina part sebas sin ils puncts da bonitaziun che la societad da meglieraziun veva mintgamai dau. La basa da valetaziun ei denton buca cumparegliabla denter ils vischinadis. Ina bonitaziun nova effectuass enorms cuosts, ch'ei buca en relaziun cul resultat. Il sistem duei vegnir simplifiaus e sebasar d'ina vart sin la surfatscha agricola cultivabla (landwirtschaftliche Nutzfläche LN) ordeifer la zona da baghegiar, sco definiu el reglament che vala pil territori da Suraua, e dall'otra vart sin tegias da cuolm habitablas, objects da habitar secundars ordeifer la zona da baghegiar sco era objects cun intent commercial ordeifer la zona da baghegiar che surveschan buca all'agricultura (p.ex. ustrias da muntogna, pendicularas). Per pastiras ed alps privatas sco era antennas d'emissiun vegn incassau ina pauschala annuala. Ei ha buca dau ina adattaziun dil sboz dalla lescha.
 - Differenziar denter tegias pil diever agricol e turistic per evitar pagament dubel sco proprietari da funs e tegia da cuolm fuss grev da saver differenziar. Per quei ein buca vegnidas fatgas adattaziuns dil sboz dalla lescha.
 - Tegias buca colligiadas vegnan buca exceptidas digl incasso. Ei ha buca dau ina adattaziun dils sboz dalla lescha.

- La taxa maximala vegn alzada da CHF 3'000.00 sin CHF 5'000.00. Ina limitaziun ei necessaria per risguardar la relaziun dil diever enviers l'altezia dallas taxas. Las pendicularas han pagau tenor il reglament vertent ina taxa annuala da CHF 2'371.20 e pagassen tenor calculaziun cul sistem niev ina taxa annuala da CHF 2'553.85.
 - La taxa annuala per antennas vegn sbassada da CHF 500.00 sin CHF 300.00 ad onn. L'obligaziun d'incassar la taxa dil proprietaris dallas antennas vegn salvada.
- d. Martin Sgier presenta ils singuls artechels dil sboz dalla lescha sco era las tabellas per las taxas da manteniment e las midadas da taxas che vegnan effectuadas per mintga vischinadi enviers la situaziun hodierna.

Propostas e conclus per midadas

Luregn Giusep Blumenthal da Surcasti propona da midar igl art. 11 al. 4 dil sboz dalla lescha. Buca il proprietari dil terren duei esser obligaus da pagar la taxa per antennas, mobein il possessur dall'antenna.

La radunonza communal decida cun 34 vuschs encunter 14 vuschs da refusar la proposta da Luregn Giusep Blumenthal. Cunquei ch'el trei en dubi la dumbraziun dallas vuschs e renfatscha che quella seigi buca stada reclia, vegn la votaziun repetida.

La radunonza communal decida cun 33 vuschs encunter 13 vuschs da refusar la proposta da Luregn Giusep Blumenthal.

Proposta

La suprastonza communal propona d'approbar la lescha pil manteniment dallas ovras da meglieraziun per la vischnaunca Lumnezia per mauns dalla cuminonza dil votants all'urna.

Conclus

La radunonza communal deliberescha la lescha per il manteniment dallas ovras da meglieraziun per la vischnaunca Lumnezia per mauns dalla votaziun all'urna, che ha liug ils 04 da mars 2018, cun 74 vuschs encunter ina vusch. Abstinenzas vegnan buca constatadas. Il text dalla lescha ei cuntenius ell'annexa 1 tier quest protocol.

9. Varia

- 1) Ils 15 da december 2017 ei vegnius introducivus in scamond da parcar la notg sin divers parcadis el vischinadi da Vella.
- 2) La sanaziun dalla via da meglieraziun Bars – Patiarm a Vignogn ei terminada e collaudada.
- 3) Duront igl unviern ei il diever dil traffic public cun autos da posta gratuits egl entir intschess da vischnaunca. Ils cuosts vegnan finanziarii dalla vischnaunca.
- 4) Il plan da master "Entuorn il Mundaun" ei vegnius refusaus dalla vischnaunca da Ilanz/Glion. Tenor il messadi per la votaziun dil 26 da november 2017 ei il project giud meisa. Tut sto vegnir mess en moviment danovamein. Igl ei da decider, sche las vischnauncas da Obersaxen Mundaun e Lumnezia ensemen cun las pendicularas Obersaxen Mundaun vulan ir en quella direcziun senza Ilanz/Glion.
- 5) Il president communal Duri Blumenthal engrazia als convischins che han priu part dalla radunonza communal per lur preschientscha e buna collavuraziun ed envida els da prender part digl aperitiv che vegn purschius suenter la radunonza. Enviers tuts vischins drezza el buns giavischs pigl Advent e la fiasta da Nadal e tut bien pigl onn niev.

7144 Vella, ils 15 da december 2017

Il president:

Igl actuar:

Duri Blumenthal

Marcus Cavegn

Annexa 1
al protocol dalla radunonza communal Lumnezia dils 15 da december 2017

Lescha pil manteniment dallas ovas da meglieraziun
per la vischnaunca Lumnezia

dils 4 da mars 2018

La cuminonza dils votants all'urna concluda:

I. En general

Art. 1 Principi

¹ Tut las ovas che las associaziuns da meglieraziun dallas anteriuras vischnauncas Cumbel, Degen, Lumbrein, Morissen, Suraua, Vella, Vignogn e Vrin han construïu cun mieds publics ein sebasond sigl art. 34 dalla lescha da meglieraziun dil cantun Grischun da mantener a moda cumpetenta per garantir lur funcziun.

Art. 2 Purtadra

¹ La vischnaunca s'oblighescha da mantener las ovas da meglieraziun ch'ella ha surpriu per atgna proprietad dallas associaziuns da meglieraziun dallas anteriuras vischnauncas.

II. Manteniment dils implonts e stabiliments

Art. 3 Implonts e stabiliments

¹ Egl appendix da questa lescha ein las singulas ovas da meglieraziun indicadas. Quellas san vegnir specificadas principalmein en:

- vias da funs
- deviazziuns d'aua e drenadis
- provediments d'aua

² Quels stabiliments ein indicai sin in sistem digital da datas accessibels alla publicitad sco era els plans d'execuziun ch'ei deponi sin la canzlia communal.

Art. 4 Vias da funs

¹ Per garantir il manteniment cumpetent dallas vias da funs e per evitar donns eis ei d'observar il sequent:

- a. Per liung dallas vias da funs ston las seivs vegnir fatgas aschia ch'ei dat negins donns vid las scarpas e vid las vias da funs. Medemamein astgan talas seivs buca impedir il traffic. Ellas ston haver ina distanza minimala da 50 cm naven digl ur dalla via. Plinavon astgan ins buca clauder las vias sezzas e las scarpas survart. Davart excepziuns da clauder las vias sezzas e las scarpas survart decida la suprastonza communal. Cura ch'ins ara sto ei vegnir tenuu ina distanza d'in meter dalla via da funs. Tut las scarpas per liung dallas vias da funs ston vegnir cultivadas gratuitamein dil cunfinont (segar, tagliar caglias e roma etc.), exceptiu mirs schetgs e mirs verds, ils quals vegnan manteni dalla vischnaunca.
- b. Ulteriuramein eis ei da far atenziun che las scarpas dallas vias e las rivas dils uals vegnien buca donnegiadas. Ils dutgs ed uals sin terren privat ston vegnir teni libers dils proprietaris ni cultivaders cunfinonts exceptiu tals ch'ei designai sco uals publics.
- c. Plazs da semenar e da cruschar ston restar libers. Els astgan buca vegnir duvrai per parcar vehichels ni per deponer uorden.

- d. Tschuffergnadas da vias e plazs cun puschina, grascha, rests da fein, tiara etc. ein d'evitar. La vischnaunca lai exequir las lavurs da schubergiar sin donn e cuost dil caschunader per cass che quel schubregia buca sez il vial.
- e. Per rumir la neiv sin vias da funs drova ei ina lubientscha dalla suprastonza communal. Ils cuosts per rumir la neiv han ils utilisaders dalla via da sorprendar. Donns caschunai vid las vias en connex cun la rumida da neiv sco era cul diever da talas vias igl unviern van a quen al caschunader. Oravontut ein transports cun menadiras grevas durent il temps d'unviern e la primavera entochen che las vias ein aunc buca schigiadas ora da restrenscher sin in minimum.
- f. Sin vias che vegnan duvradas pil turissem astga per regla mo vegnir smaccaa la neiv. Sin damondas motivadas sa la suprastonza communal far excepziuns.
- g. Vias catramadas e vias da betun astgan buca vegnir carradas cun vehichels a tschenta da fier. Medemamein eis ei scumandau da runar lenna sin las vias da meglieraziun. Plinavon eis ei d'observar la signalisaziun sco era eventualas limitas da peisa. Transports extraordinaris senza intent agricol dallas vias basegnan ina lubientscha dalla suprastonza communal. Ils cuosts da reparatura per donns caschunai vid las vias da funs en connex cun tals transports van a quen al caschunader.
- h. La suprastonza communal ha la cumpetenza da scumandar da carrar per in temps limitau tier situaziuns extraordinarias dallas vias.

Art. 5 Deviazions d'aua e drenadis

¹ Ils tumbins ein da tener accessibels dil proprietari dil schischom pertuccau. Basegna ei pil manteniment ulteriurs tumbins, sa la vischnaunca tschentar tals sin parcelas privatas senza indemnisaziun e senza impurtaziun da servituts e grevezias el cudisch funsil. Igl ulteriur manteniment vegn procuraus cun resalva d'adossar ils cuosts tenor igl art. 9 ss. entras la vischnaunca. Midadas vid ils stabiliments sco era la retratga e la colligiazion d'aua basegnan ina lubientscha dalla suprastonza communal. Sin territoris cun indrezs da drenadis sutterrans ei il carrar cun maschinas grevas d'evitar. Donns caschunai van a quen al caschunader.

Art. 6 Provediments d'aua

¹ Ils stabiliments vegnan manteni dalla vischnaunca cun adossar ils cuosts alla finanziaziun speciala dil provediment d'aua. Ulteriuramein valan las determinaziuns dalla lescha davart il provediment d'aua per la vischnaunca Lumnezia.

Art. 7 Obligaziun d'haver quitau

¹ Ils proprietari ed ils gudiders ein obligai d'evitar donns vid ils stabiliments. Munclaments constatai ein d'annunziar ladinamein alla canzlia communal.

² Donns che seresultan muort surpassaments da quellas prescripziuns respectivamein muort diever imprecaut ni incumpetent vegnan adossai directamein al caschunader.

Art. 8 Ordinaziun e survigilonza

¹ La suprastonza communal ei cumpetenta per:

- ordinar las lavurs da survigilonza e da manteniment;
- survigilar l'execuziun.

² Cun las lavurs san vegnir incumbensai ils luvriers da vischnaunca, impressaris ni personas privatas en fuorma da lavur cumina, quei mintgamai tenor il grad da difficultad e la dimensiun dallas lavurs.

III. Finanziaziun

Art. 9 Principi

¹ Per cofinanziar ils cuosts da manteniment sco era ils projects da sanaziun dallas ovras da meglieraziun ordeifer la zona da baghegiar incassescha la vischnaunca ina taxa annuala da manteniment dils proprietaris da beins immobiliars.

² Obligai da pagar ina taxa annuala da manteniment ein quels proprietaris cun beins immobiliars ordeifer la zona da baghegiar.

³ La vischnaunca porta ils cuosts pil manteniment dallas ovras enteifer la zona da baghegiar.

Art. 10 Consideraziun dils interess

¹ La part dils cuosts ch'ei da finanzia cun ina taxa da manteniment dils proprietaris privats da beins immobiliars munta a 25% digl intragliauter dils cuosts annuals.

² La vischnaunca ha da finanzia il ulteriurs 75%. Cheutras ha la vischnaunca Lumnezia cumpensau igl interess public sco era la cumpart dils cuosts annuals per ils agens beins immobiliars.

³ Igl intragliauter da quels cuosts annuals vegn eruius calculatoriamein.

Art. 11 Repartiziun dils cuosts/taxa da manteniment

¹ Il total dalla quota dils cuosts da manteniment ch'ei da surprendre dils proprietaris da beins immobiliars vegn repartgius sin ils singuls proprietaris cun 60% - 80% tenor surfatscha agricola cultivabla (landwirtschaftliche Nutzfläche LN) ordeifer la zona da baghegiar e cun 20% - 40% sin tegias da cuolm habitablas, objects da habitar secundars ordeifer la zona da baghegiar sco era objects cun intent commercial ordeifer la zona da baghegiar che surveschan buca all'agricultura. La quota enteifer il spazi previu vegn fixada periodicamein entras la suprastanza communal.

² La taxa per tegias da cuolm habitablas, objects da habitar secundars ordeifer la zona da baghegiar sco era objects cun intent commercial ordeifer la zona da baghegiar che surveschan buca all'agricultura vegn calculada en promils dalla valeta assicurada tenor indicaziun dall'Assicuranza d'edificis dil Grischun, denton maximal CHF 5'000.00 per proprietari ed onn.

³ La taxa minimala annuala munta a CHF 30.00 per proprietari da beins immobiliars ordeifer la zona da baghegiar. Conjugals ni persunas en partenadi registrau cun beins immobiliars en proprietad communal valan sco in proprietari. La facturaziun succeda comunablamein. Quella regulaziun vegn medemamein applicada tier cumproprietad sco era tier proprietad en condomini.

⁴ Per antennas d'emissiun han ils proprietaris da beins immobiliars, sin ils quals las antennas sesanflan, da pagar ina taxa pauschala annuala da CHF 300.00.

⁵ Proprietaris da pastiras ed alps pagan ina taxa pauschala annuala da CHF 1.00 per occupaziun normala (Normalbesatz). La taxa minimala annuala munta a CHF 30.00 per proprietari da pastiras ed alps.

⁶ Igl import dallas taxas annualas tenor alinea 4 – 5 da quest artechel vegn deducius dil total dalla quota dils cuosts da manteniment ch'ei da surprendre dils proprietaris da beins immobiliars avon che far la repartiziun sin ils singuls proprietaris.

Art. 12 Scadenza

¹ La taxa da manteniment scada mintgamai cun la fin d'in onn calendar ed ei da pagar enteifer 30 gis. Dat ei duront igl onn ina midada da maun, ei quei proprietari dil bein immobilial obligaus da pagar la taxa ch'era l'entschatta digl onn proprietari dalla parcella. En cass d'in pagament retardau vegn ei quintau in tscheins da retard en l'altezia dalla tariffa cantunala mintgamai valeivla.

Art. 13 Finanziaziun speciala

¹ Las taxas da manteniment che vegnan incassadas annualmein dils proprietaris da beins immobiliars vegnan cudischadas en ina finanziaziun speciala.

² La finanziaziun speciala vegn engrevegliada annualmein cun 25% dils cuosts da manteniment che resultan effectivamein.

³ Il saldo dalla finanziaziun speciala vegn transferius annualmein sin in conto correspondent dil quen da facultad e tscheinsius calculatoricamein.

Art. 14 Registraziun dils cuosts da manteniment

¹ Ils cuosts da manteniment che resultan per las ovras da meglieraziun ordeifer la zona da baghegiar vegnan registrai e cumprovai separadamein en la contabilitad communal.

Art. 15 Basa da facturaziun

¹ La quota dils cuosts eruida tenor igl art. 10 alinea 3 vala per 5 onns. Silsunter vegn quella calculada danovamein e vala mintgamai per in'ulteriura perioda da 5 onns.

² Sebasond sigl art. 11 alinea 1 e 5 ei pils emprems 5 onns da facturaziun decisiva la surfatscha agricola cultivabla respectivamein l'occupaziun normala (Normalbesatz) digl onn 2016 tenor indicaziun digl Uffeci dall'agricultura e da geoinformaziun dil Grischun. Silsunter vegnan quell'indicaziun dallas surfatschas respectivamein dall'occupaziun normala examinadas danovamein e valan mintgamai per in'ulteriura perioda da 5 onns.

³ Sebasond sigl art. 11 alinea 2 ei pils emprems 5 onns da facturaziun decisiva la valeta assicurada digl onn 2016 tenor indicaziun dall'Assicuranza d'edificis dil Grischun. Silsunter vegn quella examinada danovamein e vala mintgamai per in'ulteriura perioda da 5 onns.

IV. Disposiziuns finalas**Art. 16 Determinaziuns penals**

¹ Cuntravenziuns encunter questa lescha vegnan punidas dalla suprastonza communal.

Art. 17 Dretg da recuors

¹ Recuors enviars decisiuns dalla suprastonza communal ein d'inoltrar en scret enteifer 30 gis alla dertgira administrativa dil cantun Grischun.

Art. 18 Entrada en vigur ed abrogaziun dil dretg vertent

¹ Questa lescha va en vigur retroactivamein cun igl 1. da schaner 2018.

² Cun l'entrada en vigur dalla presenta lescha vegnan tut ils conclus da vischnaunca ch'ei cuntradictoris a questa lescha abrogai, specialmein ils reglaments pil manteniment dallas ovras da meglieraziun dallas anteriuras vischnauncas.